

Тема 13.

Історія держави та права України як
наука і навчальна дисципліна.

Стародавні держави та право на території
сучасної України

Тема 1. Історія держави та права України як наука і навчальна дисципліна. Стародавні держави та право на території сучасної України

Історія держави та права України

Розглядає історію виникнення держави, еволюцію державних функцій та правових систем

З точки зору права вивчає специфічні суспільні явища

Відображає рівень цивілізаційного, суспільного та соціального розвитку, а також інші особливості еволюції суспільства

Принципи

Історизм

Комплексність

Науковість

Системність

Об'єктивність

Плюралізм

Функції

Пізнавальна

Пізнання і пояснення історичного аспекту державно-правових явищ і процесів

Прогностична

Прогнозування стійких тенденцій державно-правового розвитку

Виховна

Формування національно-державницької свідомості та патріотизму

Практична

На основі теоретичного осмислення історичних фактів, тенденцій і закономірностей розвитку суспільства, сприяє виробленню науково-обґрунтованих дій у політичній сфері

Періодизація

1 період.

Дослов'янські державні утворення
(сер I тис д.н.е. – V ст. н.е.)

Скіфська держава
(VI ст. д.н.е. – III ст. н.е.)

Античні поліси Північного
Причорномор'я
(VII ст. д.н.е. – V ст. н.е.)

2 період.
Слов'янські додержавні утворення
(IV – IX ст.)

Склавіно-антське
протодержавне
утворення (IV-
VI ст.)

Слов'янські
племінні союзи
(VII-IXст.)

Утворення
племінних
князів (IX ст.)

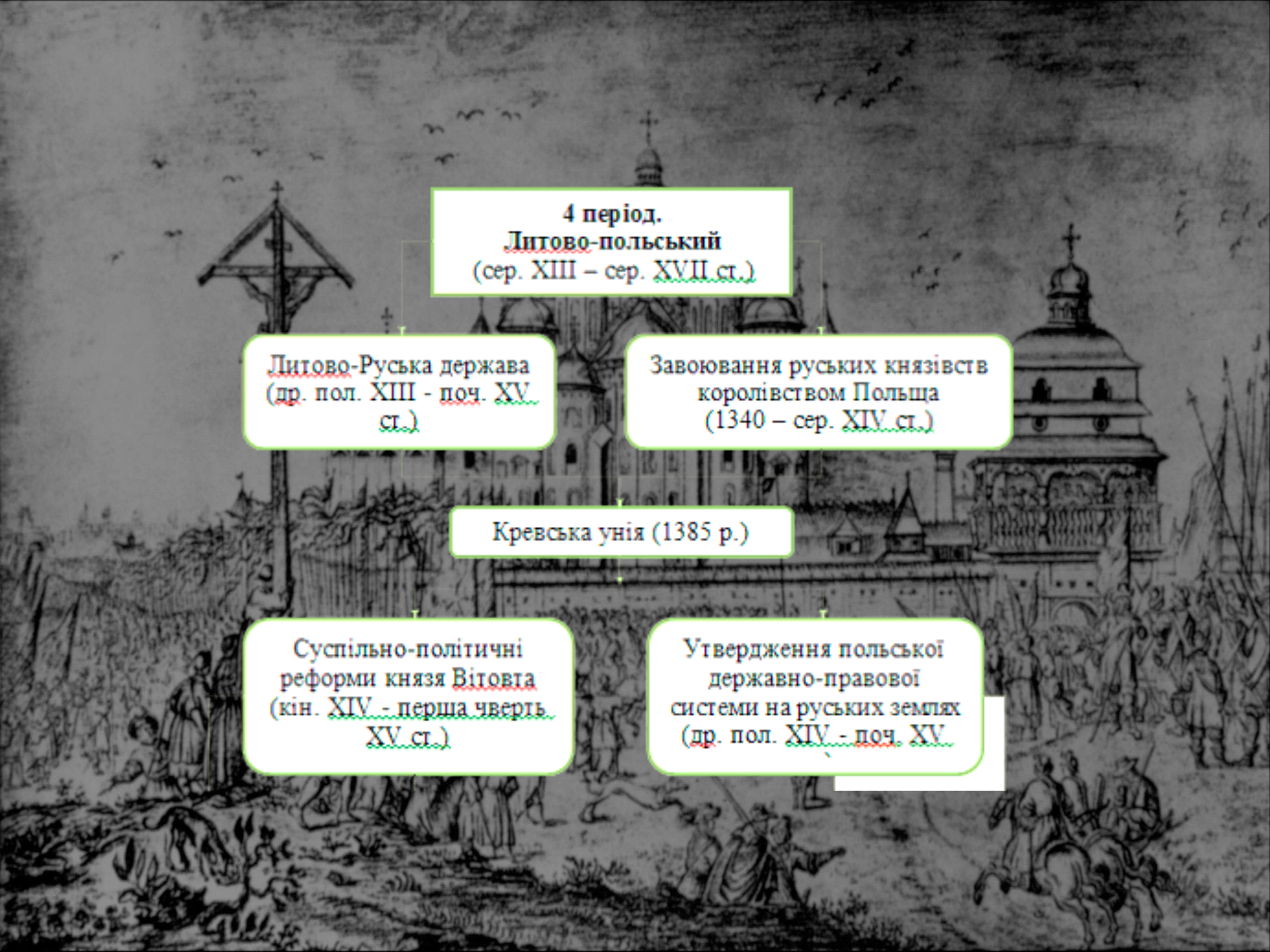
3 період.
Княжа доба.
(кін. IX – сер. XIV ст.)

Держава та право Русі
(кін. IX – сер. XII ст.)

Держава та право доби
феодальної роздробленості
(сер. XII – XIV ст.)

Держава та право Галицько-
Волинської держави
(1199 – 1340 рр.)

4 період.
Литово-польський
(сер. XIII – сер. XVII ст.)

Литово-Руська держава
(др. пол. XIII - поч. XV
ст.)

Завоювання руських князівств
королівством Польща
(1340 – сер. XIV ст.)

Кревська унія (1385 р.)

Суспільно-політичні
реформи князя Вітовта
(кін. XIV - перша чверть
XV ст.)

Утвердження польської
державно-правової
системи на руських землях
(др. пол. XIV - поч. XV

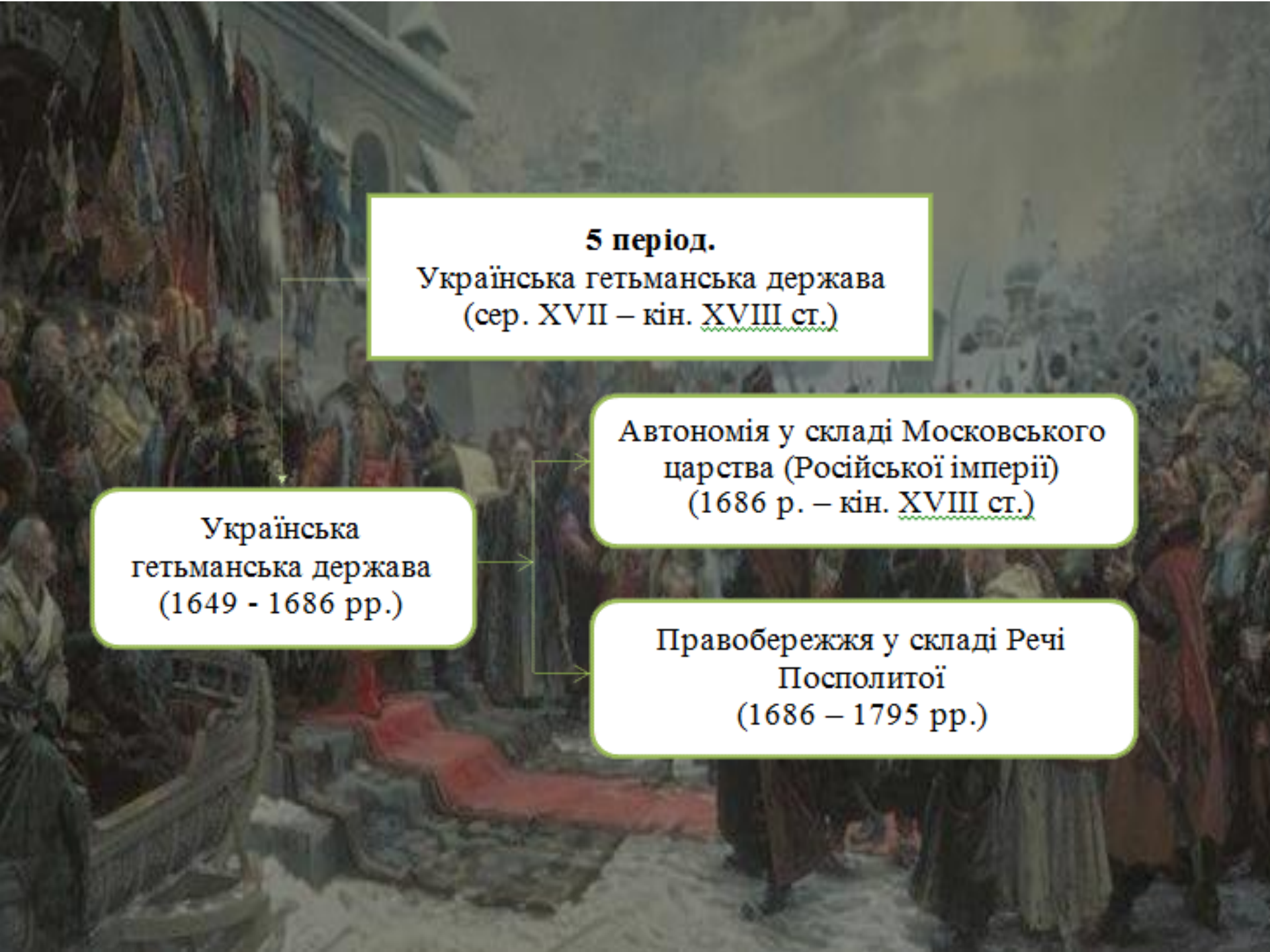
Городельська унія (1413 р.)

Люблінська унія (1569 р.)
Утворення Речі Посполитої

Утворення Запорозької Січі
(сер. 50-х років XVI ст.)

Формування
протодержавного утворення
«Кіш Запорозький»
(сер. XVI – поч. XVII ст.)

5 період.

Українська гетьманська держава
(сер. XVII – кін. XVIII ст.)

Українська
гетьманська держава
(1649 - 1686 рр.)

Автономія у складі Московського
царства (Російської імперії)
(1686 р. – кін. XVIII ст.)

Правобережжя у складі Речі
Посполитої
(1686 – 1795 рр.)

6 період

Державний лад та право на українських землях у складі Російської, Австрійської та Австро-Угорської імперій.
(кін. XVIII – поч. XX ст.)

7 період.

Відродження української національної державності у
1917 – 1921 рр.

Українська
Центральна
Рада.
Утворення
УНР.
(березень
1917-
квітень

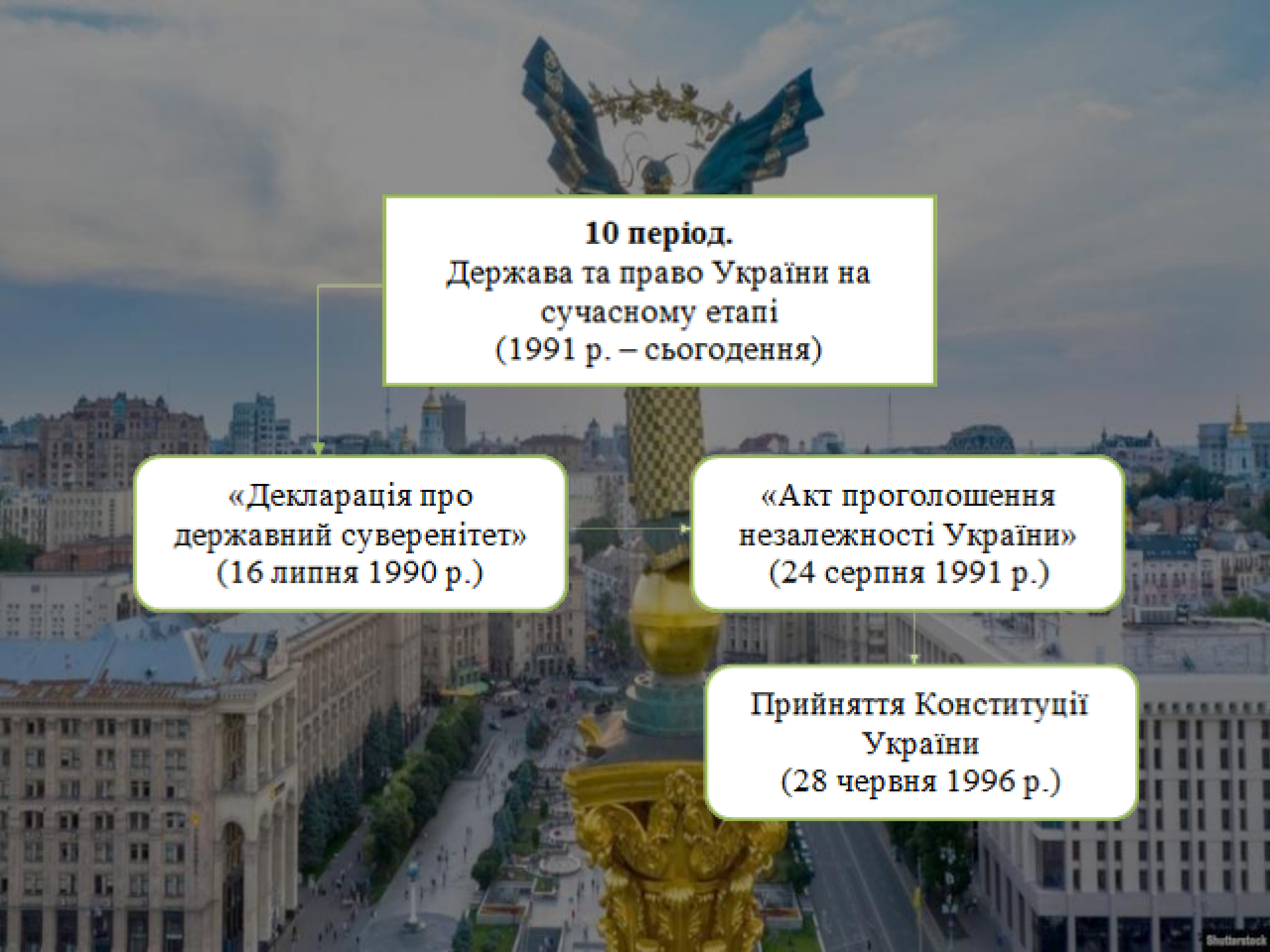
Українська
державна
(гетьманат
П.
Скоропадсь
кого)
(квітень
1918-

Директорія
УНР
(грудень
1918-
березень
1921)

Західноукр
аїнська
народна
республіка
(1918-
1919(1923)
)

10 період.
Держава та право України на
сучасному етапі
(1991 р. – сьогодні)

«Декларація про
державний суверенітет»
(16 липня 1990 р.)

«Акт проголошення
незалежності України»
(24 серпня 1991 р.)

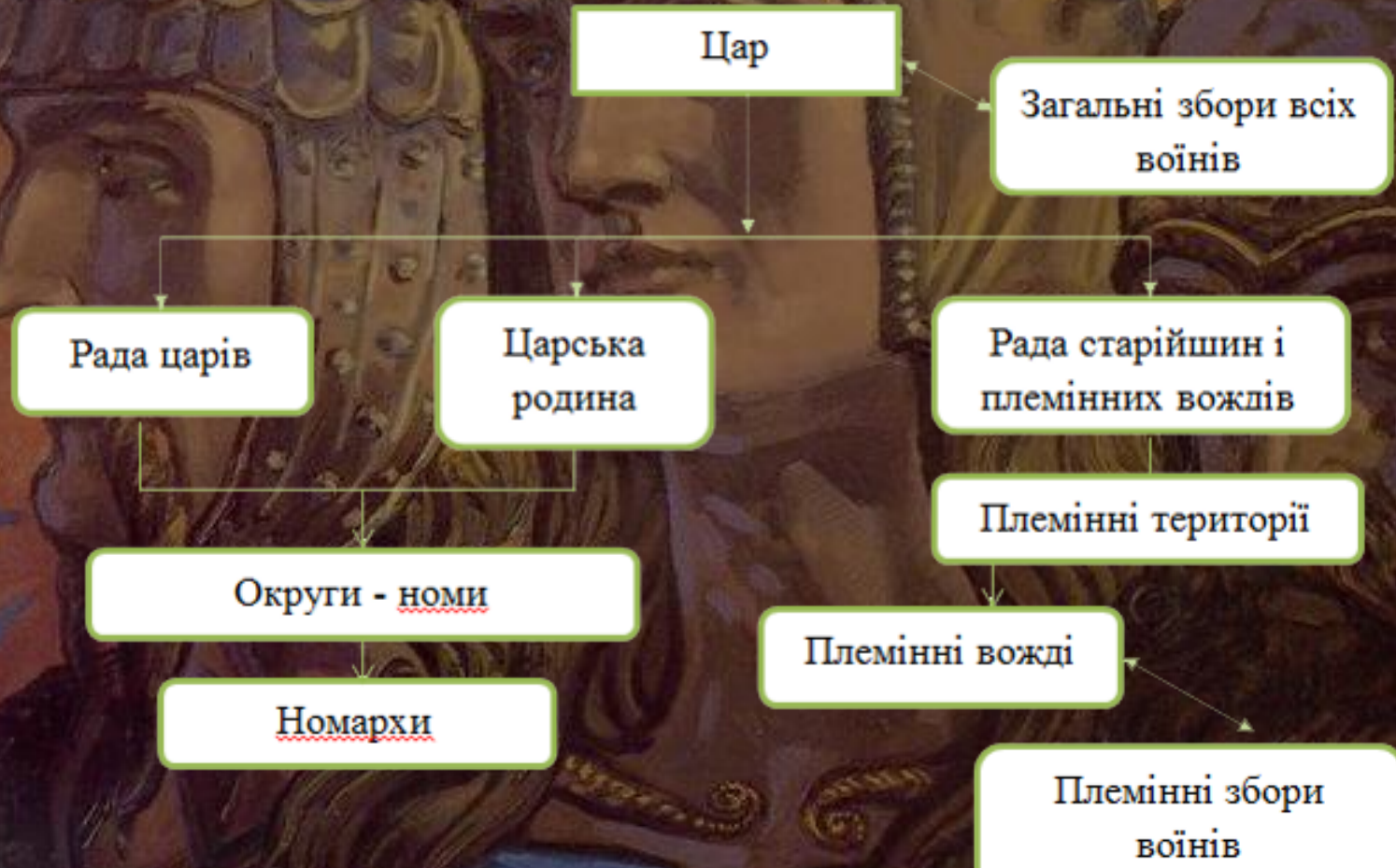
Прийняття Конституції
України
(28 червня 1996 р.)

Суспільний устрій Скіфської держави

Державний устрій Скіфії

Джерела права
Скіфської держави

Звичаєве право

Правотворчість
царя та загальних
зборів

Міжнародні
договори

Суспільний устрій грецьких полісів

Населення

Вільне

Невільне

Повноправні

Обмежені у правах

Раби

Аристократія

Клієнти
(вільновідпущеники)

Державні

Плебс

Ксени (іноземці)

Храмові

Приватні

Державний устрій грецьких полісів
(на прикладі Ольвії еліністичного)

Народні збори
(Еклесія)

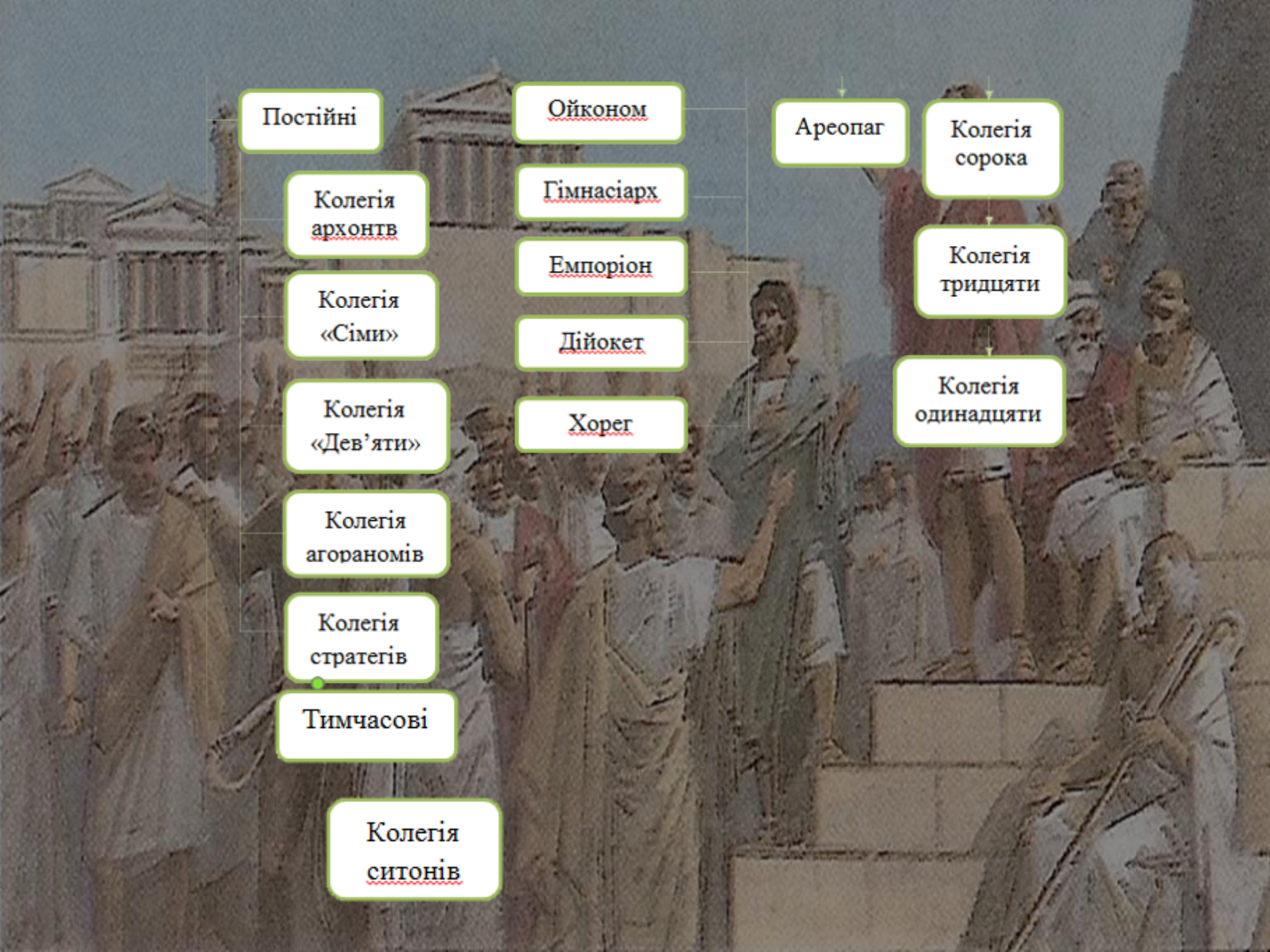
Рада міста
(Буле)

Колегії
(магістратури)

Магістрати

Суд

Постійні

Колегія архонтв

Колегія «Сіми»

Колегія «Дев'яти»

Колегія агораномів

Колегія стратегів

Тимчасові

Колегія ситонів

Ойконом

Гімнасіарх

Емпоріон

Дійокет

Хорег

Ареопаг

Колегія сорока

Колегія тридцяти

Колегія одинадцяти

Джерела права грецьких полісів

Релігійні і
моральні норми

Звичаєве право

Розпорядження
колегій і
магістратів

Декрети ради
міста

Постанови
народних
зборів

Зобов'язальне право грецьких полісів

З договорів

Купівлі-
продажу

Оренди

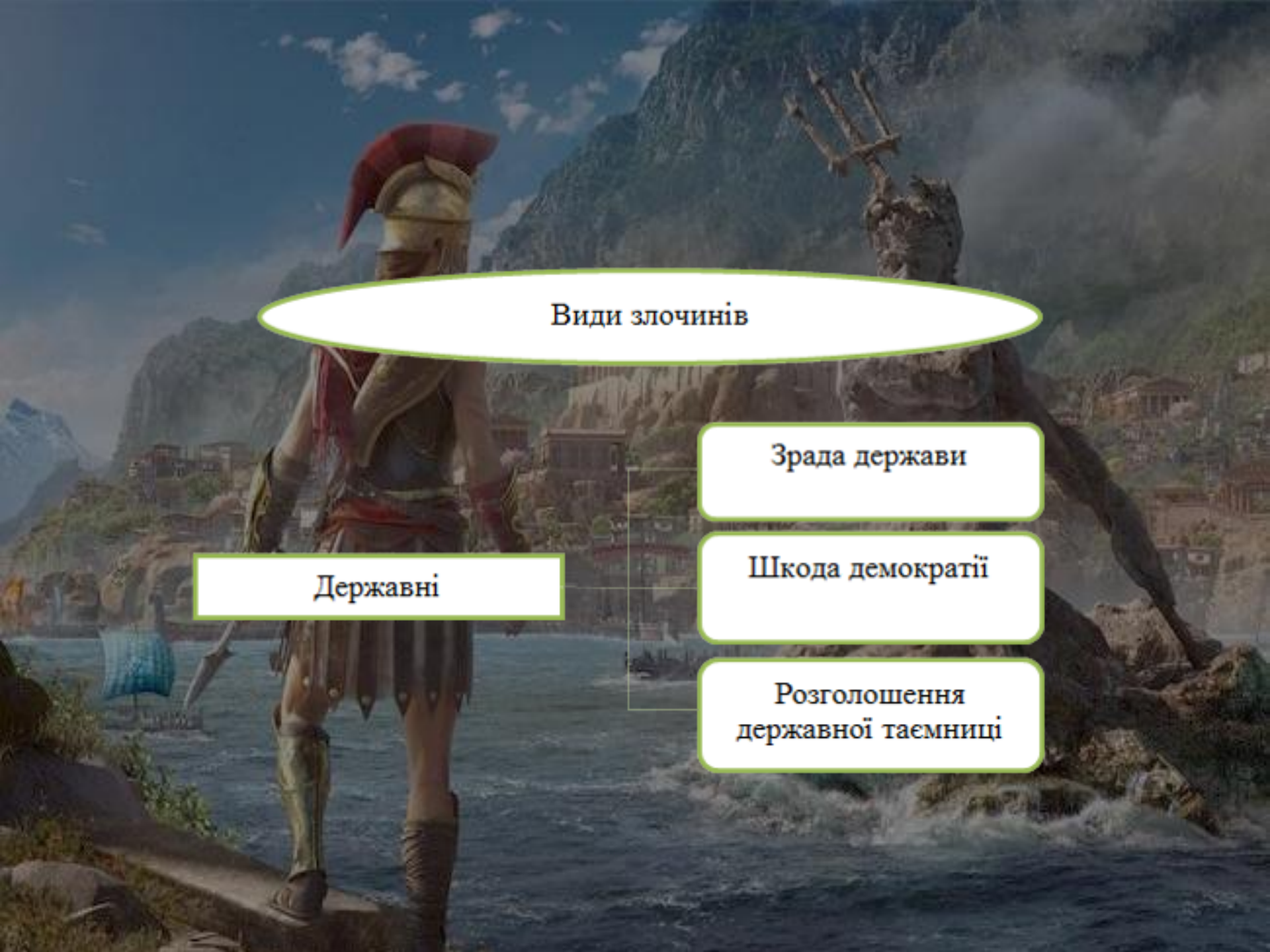
Позики

Поклажі

З деліктів

Завдання
шкоди

Види злочинів

Державні

Зрада держави

Шкода демократії

Розголошення
державної таємниці

Майнові

Крадіжка

Грабунок

Проти сім'ї

Викрадення жінки

Подружня зрада

Проти особи

Вбивство

Тілесні ушкодження